

TISZÁNTUL

SZABOLCS-, HAJDU-, SZATMÁR- ÉS BEREGRVARMEGYÉK FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Választójogi problémák

Irtá: dr. Hegymegi Kiss Pál

Nem politizálván, a választójogi törvényről s a titkos választójogról közel egy éve senkivel sem beszéltem. Minthogy azonban most már kialakult a nézet, — figyelemmel a lefolytatott pártközi tárgyalásokra, — szükségesnek látom idevonatkozólag egy-két probléma felvetését.

Ha a titkos választójogot komolyan törvénybe akarták volna iktatni s komolyan új választásokat akartak volna csinálni, akkor már most ez a probléma tapétán lehetne s a parlament is tárgyalhatná.

Hiszzen új codificatio nincsen szükség. 7-8 szakaszos novella a mai választójogot egészen elfogadható választójoggá teheti. Csupán ki kellene kúszóból belőle a visszaélésekre alkalmas rendelkezéseket. Így a közigazgatást kiállítani a választással kapcsolatos tevékenységekből s azt független bíróságra kellene bízni. Új kerületi beosztás, a petíció költségének a sérelmekkel való megfizetését meg kellene változtatni s az ajánlási rendszert meg kellene fosztani csökvényeitől. Így a kettős ajánlások okirat hamisításterü rendszerét s a mammut ajánlások lehetőségét ki kellene irtani a választási törvényből. Meg is van erre a helyes rendszer a törvényhatósági városok törvényhatósági bizottsági tagválasztásnál az 1929. évi XXX. törvény cikkében. Teljesen jó, tökéletes és helyes.

Ugyanis a mi választó törvényünk eltekintve az említett fő hibáktól, megfelelő törvény volna. Jogok tekintetében Európában ugyszólván a legtágabb keretű, csupán egy-két ecsetvonás torzította el, úgy hogy míg ezen torzításokat ki nem kaparjuk, egészséges parlamentáris élet kialakulása nem is lehetséges.

Azonban sajnos, nagy a derendócia, nagy a fölkészülődés. Közben még a városrendezés problémáját éppen most kell intézni, kolduosságunk idején. A nyári parlamenti szünetig a választójog nem kerülhet tárgyalás alá. Tehát: „Par-turium montes, mascitur ridiculus mus.”

A ridiculus mus, a nevetséges kis egér meg is született: az ajánlások módosításával. Ugy néz ez ki, mint amikor az idegen az erősen csaholó, ugató ebeknek oda-dob egy kis kalácsot, hogy azon marakodván a ház védelmét elleljejték. Az új ajánlási rendszer a kautio, a plutokrácia térhódítását hozza be a magyar alkotmányba, talán a vitája még hosszabb fog lenni, mint egy választójogi vita, mert egyolyan probléma kerül a

parlamentben, melynek megoldása nagyon is nehéz. Demokratikus, alkotmányos ujjtást plutokratikus alapon, — fából vaskarika, — csöbörből vödörbe jutunk. Szegény ember nem kerülhet be a politikai életbe, mert más teszi le helyette a pénzt s aki leteszi, az politikai cselekményeit képviselőség esetén pórázon tarthatja.

De itt lesz csak visszaélés.

Akinek sok pénze van, 10 jelölt állít be és mindjárt leteszi a 2000 pengőt, megriasztja az amugy is anyagi nehézségekkel küzdő ellenzéki jelöltet, hogy az elveszti a 2000 pengőjét is. — Kisgazda nem fog arra vállalkozni, hogy képviselő legyen. Amikor az ellenzéki jelölt elugrik, a kerületi Krózus visszalépteti strohmann jelöltjeit s egyhangulag sétál be a mandátumba.

Nem is akarom festeni azt a veszélyt, ami azzal járhat, hogy a gyengébb társadalmi rétegek idegen eszmék szolgálatában pénz kapnak.

A Kisgazdapártra különösen is veszélyes a helyzet. A Kisgazdapártnak nincs pénze. Ha csak 100 jelöltet állít be, 200.000 pengő tendő le s ez vonatik el a választással járó szükségszerű egyéb legális kiadásoktól. — Aki ismeri a párt helyzetét, az nagyon jól tudja, hogy ennek a pártnak egy választáson sem volt soha 200.000 pengője.

Arra sem lehet építeni, hogy majd a választók teszik le a pénzt. A választók épp oly szegények, mint a jelölt. Nincsenek is annyira érdekelve. En azt csak elhiszem, hogy egy jelölt össze tud szedni 1000 jó ajánlatot egy kerületben, de ez mind kevesebb fáradsággal jár, minthogy kapjon 200 tehető polgárt, aki 10 pengőnként lerakja számára azt a kauciót, amire megnyilik előtte az alkotmányos élet kapuja.

Igy fest az a nagy garral behirdetett ajánlási rendszerjavítás a valóságban.

Válasz Csaba István Barátomnak, a „Tiszántul“ főszerkesztőjének

Kedves Barátom István!

Mint a lap felelős szerkesztője irtál egy cikket a kautikussá vált hajdumegyei és debreceni dolgokról.

Elofvastam a cikked. Köszönöm a Te becsületes magyar lelkednek eme megnyilatkozását. Védelemre keltél, megakarod tartani a régi, de becsületes utat, s a mandátum-hajhászok bujtogatására akartál rámutatni.

Kérlek, ne tedd! Mi több éven keresztül álltunk az első tűzvonalban becsülettel, emberséggel.

Elgázolt a hatalom. Most megjelentek a gesztenye kaparók, akik a sültgesztenyét maguknak akarják. Mi mehetünk, mert megtettük a kötelességünket, s most lássuk, hogy ezen különös sajtó-fegyverekkel dolgozó társaság mit csinál. Várjunk türelemmel, hogy ennek az új csókolózásnak lesznek-e és minő becsületes eredményei.

Még egyszer köszönöm jószágodat,

Igaz hived:
Hegymegi Kiss Pál

Birtokviszonyok Balmazújvároson

A balmazújvárosiak bizony sajnálatraméltóak. Nincs talán az országban még egy község, amelynek olyan rossz voltának a birtokmegosztási viszonyai, mint éppen Balmazújvárosnak. A határ nagy része Semsev hitbizomány, ugyhogy annak a közel 14-15.000 embernek, aki Balmazújvárosban lakik, számszerűen véve alig van földje. E miatt egy részük földnélküli proletár, nincstelen, de viszont az uradalom nem tud annyi munkás kéznek kenyeret adni,

mint amennyi a nincstelenek száma. Ez a magyarázata annak, hogy a szociáldemokrácia mindig tért hódított és tartott fenn Balmazújvároson.

A másik részen a gazdák 20 km-re a falutól, a Tisza mentén vagy a debreceni határban gazdálkodnak, sokkal nagyobb költséggel termelnek már csak a távolság miatt is. Pedig szorgalmas, munkás nép a balmazújvárosi. Ha valaha telepítési akciót komolyan meg akartak volna valósítani, úgy

Balmazújvároson kellett volna azt kezdeni. Mi történik ezzel szemben!

Az uradalomtól földet nem a nép, hanem egyes nagy pénz intézmények vásárolnak, mint aminő a TEBE, amely legutóbb vette meg a Virágoskutat s vagyonosabb zsidó bérlők szereznek és akarnak ott birtokot szerezni. Mindezt azt mondják, a nép érdekében teszik. Így fejlődik ki az egészséges kisbérleti rendszer! Lehet, hogy egyik helyen sikerül, de alapjában véve Balmazújvárosnak nincs földje, nincs életlehetősége. A kisembereknél hiányzik az a leginkább munkára sarkaló cél, hogy a sajátjában sajátmagának gazdálkodik.

Némethy József és társai hatalmas akciót indítottak. Tőke is volna a hátuk mögött, nem kellene más csak annyi, hogy az újvárosi gazdákat a Jenő házai birtok megvételénél hasonló elbánásban részesítsék, mint a Virágoskuti vásárlásnál a TEBE nyugdíj intézetét.

Óriási nehézségek tornyosulnak a derék nép akarása elé.

Nem tudjuk, sikerül-e ezt a problémát megoldani.

A pénzügyminiszter adókönynyitéről beszélt, a szegedi pénzügyigazgató pedig bélyegrazziát tartott

Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter az elmúlt vasárnapon érdekes beszédet mondott a pécsi ipartestületben.

A gazdasági javulás útjára értünk — mondotta — és remélem, hogy rövid időn belül a kisiparosság helyzete is javulni fog. A kormány a nagygyárakkal lejáró szerződéseket nem újítja fel, hanem a rendelkezéseket a kisiparosságnak akarja juttatni. A mostani adórendszer fenntartása nem tartozik céljaink közé, mert könnyíteni akarok a polgárság súlyos terhein. Az adóelosztás igazságosságára töreksem és magam fogom a tulajdaitásokat lenyesni.

Míg a pénzügyminiszter adókönynyitéről ábrándozik, a szegedi pénzügyigazgató bélyegrazziát rendelt el, amelynek eredménye az lett, hogy első hajtásra kétezer esetben róttak ki bírságot a szegedi, szentesi, és csongrádi adóhivatalok területén. Kétezer kisegisztenciára sujtott le a hivatalos ügybuzgalom közöttük nyolcvan szellemi [inségmunkásra is, akik ugyan — koplalás árán — lerótták a kétpengős kérvénybélyeget, azonban — valamilyen illetékügyi hibát követtek el, talán ellefejtették azt tintával áthuzni.

Igy van az, mikor a jobb kéz nem tudja hogy mit csinál a bal!

A HELYPÉNZ

Nyiltan, minden kertelés nélkül megmondjuk, hogy a nyíregyházi helypénzkérdésben egyedül és kizárólag a gazdáknak van igazuk. Még pedig a nyíregyházi gazdáknak.

Az a tanyai gazda, aki negyven százalékát fizeti a városi uccaköve zésnek és járdaburkolásnak, aki fizeti a belváros pazar kivilágítását, míg ő maga petróleummal, vagy olajmécsessel világít, fizeti a 83 százalékos pótdót épen úgy, mint az a városi polgár, aki a Kossuth-téren, vagy a Bessenyei-téren lakik, az a tanyasi gazda joggal megköveteli, hogy ennek a városnak a piacán ne fizessen helypénzt, amikor saját termelvényeit árulja.

A nyíregyházi gazda tehát sokkal nagyobb rezsiköltséggel jön a helybeli piacra, mint az orosi, nyírszöllői, nyírpazonyi vagy kemecsei gazda, nem áll meg tehát az egyenlő jogok és kötelezettségek elve.

Ami pedig az iparosok helypénzét illeti, hát az is igazságtalan, hogy megszüntették eddigi általánosan és esetenként horribilis helypénzt követelnek tőlük. Hát a hatóságok már annyira érzéketlenek a kisemberek ügyei iránt és annyira nem érzik a mai rettenetes, küzdelmes gazdasági helyzetet, hogy nem látják ennek az intézkedésnek a lehetetlen voltát?

Vagy a bürokratizmus már olyan nagy ur lett, hogy minden más eltorpül mellette?

Inkább pusztuljon el az iparos, csak a paragrafus maradjon meg?

Nem hisszük el, hogy ennyire érzéketlenné váltunk volna. Nem hisszük el, hogy az az alispán, aki programbeszédében oly sok szót és jót ígért a kisemberek boldogulására, az első adandó alkalommal ellentétbe jöjjön önmagával!

Nem hisszük el!

LÓMOBIL ÉS VÁNDORTANÍTÓ

Mindkettőt a politika szülte. Vagy helyesebben a csapnivalóan rossz politika nyomán támadt okos, talpraesett magyar élelmesség. Ha elviselhetetlenül nagy a teherautó adója, akkor kicseréljük belőle a motort, s lovat fogtuk eléje. Így lesz az autómobilból: lokomobil. A legszentíltabb jármű a XX. század találmánya. A könnyen gördülő pneumatikus kereken 80-100 métermázást két virálinek való gébe minden megerőltetés nélkül elhúz. Az autó váma olyan nagy, hogy azért a pénzért az exportáló országban megszerezhetjük az egész autót. Így azután a gépkocsi csak a gazdagok kiváltsága és sohasem lesz a kereső ember közlekedő eszköze. Teherautót sem bír tartani közlekedő, vagy birtokos a nagy adó és vám miatt. Meg a beszerzés miatt. Így lesz belőle lokomobil. Ez a Spencertéle evolúció filmre véve és visszafele forgatva.

Roszs a pénzügyi politikánk? Nincs az iskolagyerekeknek csizmája a téli hidegben. Vándortanítót járaltunk hozzájuk. Annak talán lesz csizmája, s bejárja a hóval lepelt tájakat, hogy elhintse a távoli tanyákon a tudás magvait. Hiába, rajtunk nem lehet kifogni! Nincs az a rossz politika, amittől mi megijednénk.

Mi mindig kitálalunk valamit, amivel segítünk a bajunkon. Még megérjük, hogy egyszer mi is megfogjuk fenyegetni a minisztert, mint a

filharmónikusok az ujdonsült kar mesteri: Vigyázzon, mert ha nem teljesíti kívánságunkat, úgy fogunk játszani, ahogyan maga dirigál.

Tizenhét bárányért 30 fillért kapott a termelő a budapesti vásárcsarnokban

Eckhardt Tibor előadása a falu bajairól

A budapesti „Hétfői Társaság” rendes hétfői összejövetelén Eckhardt Tibor tartott előadást a magyar falu problémájáról, nagyszámu hallgatóság előtt.

Ha a magyar falu népe — mondta — jobban látná a bajait, mint ahogyan látja, akkor nem lenne olyan végtelen türelmü, mint amilyenek eddig bizonyult. — Pedig erre a türelmre nagy szükség van, mert a sok egymásra halmozódott baj komoly robbanó erővé sűrűsödhetik.

Elmondotta többek között, hogy két évvel ezelőtt egy vörösberényi gazda felhajtott a budapesti vásárcsarnokba tizenhét bárányt. Szépen elszámoltak vele, azután kifizettek neki — harminc fillért.

— Feljött hozzám — mondotta Eckhardt. — Megkért, hogy nézzem meg a számadásokat, rendben vannak-e. Rendben voltak. Nem volt sem összeadási, sem kivonási hiba. Az ember csak annyit kért, hogy adjak neki egy igazolványt, mert ottáron a felesége nem hiszi el, hogy 18 bárányért harminc fillért kapott.

Ilyen a gazda helyzete, ha a fővárosba szállít valamit. A fogyasztási adó, kövezetvám, költéldi, szuródij, vágóhídi illeték és százfélé más díj címén mindent elszednek s a termelőnek még két fillér sem jut egy bárány után.

A budapesti élelmiszeráraknak csak 46 százalékát kapja a termelő, a többi 54 százalék elporlik. — A falusi ember 10 pengős földadója tulajdonképpen 40 pengős adót jelent a különböző járulékos adók miatt. Az adó aránytalanul van kivéve. A kisparaszt földadója 5-5 aránykoronával átlagban magasabb, mint a nagybirtoké. Rendkívül súlyos adónem a házadó. — Az egy-szoba-konyhás lakások házádója 10 millió pengőt tesz ki, ugyanakkor a társulati adó 13 millió. Magyarország összes részvénytársaságai és szövetkezetei együttvéve tehát alig fizetnek több adót, mint az egy-szoba-konyhás házak tulajdonosai.

Baranya vármegyében 100 olyan község van, amelynek nincs utja, de az utadót rendületlenül fizetniük kell. Igen nagy birtoktesteket vásárolnak meg részvénytársaságok,

amelyek semmivel sem járulnak hozzá az iskolák fenntartásához. — Előfordult, hogy ötezer holdas birtokot részvénytársaság vett meg és ezáltal a község iskolaadója 300 százalékkal emelkedett, — mert a részvénytársaság iskolaadót nem fizet.

Magyarország napszámosai az elmúlt évben napi 27 fillért keres-

A kisipar több adót fizet, mint a gyáripár

Magyarország már majdnem elérte a tulajdonát mértékét

„Adótehermegosztás” címmel dr. Fellner Frigyes értékes tanulmányt írt, amelynek megállapításai között legérdekesebb, hogy

az ország közszükségleteinek fedezéséhez legnagyobb összeggel az ipar járul hozzá, amennyiben az összes közterheknek 30-35 százalékát viseli,

míg az ország legnagyobb termelési ága, a mezőgazdaság 24-14 százalékkal részesedik a közterhekben.

Az ipar közteherviselésében a nagyobb rész a kisiparra esik, mert részesedése az adókból meghaladja a gyáripár részesedését. Ennek oka a kisiparban foglalkoztatottak nagyobb lélekszámában rejlik.

A kereskedelem 15-82 százalékkal, a szabad és értelmi foglalkozások 3-16 százalékkal, a közalkalmazottak 5-67 százalékkal, a magánalkalmazottak 2-74 százalékkal, a vagyontulajdonosok és egyéb foglalkozásúak 18-30 százalékkal részesednek a közterhekben.

Ha az egy fejre eső közteher szempontjából vizsgáljuk a dolgot, akkor

a hitel-, illetve banküzletben foglalkozók viselik aránylag a legnagyobb közterhet,

utána gyáripár következik.

Lesújtó és az egész ország gazdasági helyzetének mintegy okát

tek. A kenyér aránytalanul drága a buza árához viszonyítva. A cukorkorfozást terén lejjebb állunk, mint Libéria néger köztársaság.

A kisütők leállítását is nagy gazdasági sérelme a gazdáknak. Az idej must 4 fillér volt, a hordó literje pedig 15 fillér. A buza idej értékesítése is hallatlan primitív módon lórtént és azt eredményezte, hogy a falusi gyermekeknek a lábáról lehúztuk a cipőt. Az ország lakosságának legnagyobb része kénytelen volt 11 pengős ár mellett értékesíteni a búzát. A falu helyzete csak akkor fog javulni, ha 20 pengő lesz a buza ára és 2 pengős napszám minimálisan biztosítható.

Beszélt még a falu átalautonomiájáról, a közbirtokosságról és erdőbirtokosságról, végül azzal zárta nagy tapssal fogadott beszédét, — hogy a problémák ismerete mellett szeretetre van szükség, ha a faluval szemben teljesíteni akarjuk kötelességünket.

igazolja az a megállapítása, hogy

az ország adózóképessége maximális mértékének 86-82 százalékaig van igénybevéve,

tehát csaknem addig a határig, — amelyet az ország lakossága egyáltalában teljesíteni képes és amelyen túl már a gazdasági élet prosperitását fenyegető tulajdonátatás következik be.

Egyházközség csak egyházi célokra szolgáló dolgokat terjeszthet

A makói ref. egyházközség „Ecclesia Temetkezési Intézet” néven, temetkezési vállalatot létesített az egyházközség épületében. A helybeli temetkezési vállalatok panasszal fordultak az iparügyi miniszterhez, aki azt a makói polgármesterhez küldte kivizsgálás végett.

A polgármester a községi bíróság hatáskörébe utalta az ügyet, ahol hónapokig folyt az eljárás. A napokban került tárgyalásra a temetkezési vállalatok panasza. A tárgyaláson felolvasták a szegedi iparkamara szakvéleményét, amely szerint az egyházközség mint jogi személy foglalkozhat ugyan iparüzéssel, de csak egyházi célokra szolgáló kegszereket, iratokat és hasonló dolgokat terjeszthet, nem üzhet azonban hasznosító foglalkozást.

— A nyíregyházi terménypiac árai. Buza 19.50, rozs 16.20, csöves tengeri 8.70, szemes tengeri 11.00, árpa 14.80, zab 15.00, napraforgó 18.00, fehérbab 24.00, színes bab 25.00, fűrjbab gömbölyű 26.00, csillagfűrt 10.00, köles 12.00 pengő métermázsánként. A forgalom gyenge kínálat és kereslet mellett csekély volt.

Ha Nyíregyházán jót és izletest akar fogyasztani Idejét kellemesen óhajtja eltölteni, úgy keresse fel, az u

Lutherházi cukrászdát

Cégt. Bacsik József cukrász

Réggeli- és uzsonnakávét, tea, csokoládé, süteménykülönlegességek — Megrendeléseket helyben és vidékre pontosan szállít.

Telefon: 311

Hírek

— Vietórisz Józsefet a Petőfi Társaság tagjává jelölték. Vietórisz József dr., címzetes tanterületi főigazgató, Nyíregyháza kiváló poétáját, a Kossuth reál-gimnázium ny. igazgatótanárát a Petőfi Társaság tagjává jelölték. A Petőfi Társaság tagválasztó ülése február elején lesz s reméljük, hogy Vietórisz Józsefet nem sokára a legelőkelőbb irodalmi társaság tagjaként üdvözölhetjük.

— Tovább tart a havazás. A nagy hideg valamennyire enyhült és megkezdődött a várvavárt havazás, amely a 24-én kezdődő héten tovább fog tartani. Herschel csillagász sok havat jósol, a százszázalékos kalendárium pedig szellet és havat.

— Nem lesz többé lúgkő-mérkőzés. Az Országos Közegészségügyi Intézetben már hosszú idő óta kísérleteznek egy olyan folyadék előállításán, amely teljesen pótolná a lúgkővet, emellett ártalmatlan lenne. A kísérletek eredményre vezettek, s nem sokára megindul a gyártása. Az új lúgkőpótlék házilag is könnyen előállítható. Megszűnik tehát a magyar falusi gyermekek örökös veszedelme: a lúgkőmérgezés.

— Február második felében hirdetik ki az egyházközségi lelkész-főjegyző választás eredményét. Nemcsak Debrecen város református lakossága, hanem az egész Tiszántul református közönsége nagy érdeklődéssel várja az egyházközségi lelkész-főjegyző választás eredményét. A választást nagy kortézia előzte meg és pro és kontra nagy hírlapi csatározások voltak, mert a választásba bevonták a nem egyházi szerveket is. A beérkező hírek szerint az egyházak már leadták szavazataikat és azokat beküldik az egyházi főhatóságnak. Vásáry István ny. polgármester, debreceni főgondnok nagy cikkben ismertette a hét folyamán azokat a mesterkedéseket, melyek a választás előtt lefolytak. A választás eredményét február 17-én hirdetik ki.

— Országos vásárok a Tiszántúlon és a szomszédban. Január 25. Baktalórántháza, Búdszentmihály, Kőtelek, Kunmadaras, Mátészalka, Vámospercs. Január 28. Jánoshida, Téglás, Ujfehértó. Január 31. Kunhegyes. Február 1. Hajduböszörmény, Kunhegyes, Mándok.

— Az egyik nagy fővárosi sörgyár debreceni építkezése. Az a Piac uccai telek és ház, melyben a jóhírű „Kis Debrecen” vendéglő van, mint ismeretes az egyik nagy fővárosi Sörgyár tulajdonába ment át. A telken most a sörgyár építkezni kíván. Mint értesülünk a telken levő házat és vendéglőt február 15-én a tulajdonos sörgyár kitélepíti, mert a telken építkezni kíván. Mint jól informált helyen közölték velünk a Sörgyár egy nagyobb palotát kíván építeni és abban szállodát, vendéglőt és kávéházat akarnak.

— BUDAPESTRE UTAZÓK FIGYELMÉBE ajánljuk a „Hungária” Gőz-, Kádfürdő és Vizgyógyintézetet — VII., Dohány ucca 44.

A nagy adók revíziójával akarnak segíteni az állástalan ifjuságon?

Jól informált helyről nyert értesítés szerint a kormány sürgős segítséget tervez az állástalan ifjuság elhelyezésére.

A terv szerint revízió alá vették a nagy adózók adókövetését és ebből az eljárásból csíholna ki a kormány némi összeget az ifjuság álláshoz való juttatására.

Bármilyen tetszetősnek tűnik is föl ez a tervzet, mégis attól félünk, hogy mire lesz belőle valami, akkorra az érdekeltek éhen halnak.

Az ifjuságnak gyors, erélyes, hathatós intézkedésre van szükség.

sege, nem pedig ilyen huzavonás elodázásra. Az ilyen revíziós eljárás a fellebbezési határidők beszámításával másfél évig is eltart. Addig mit csináljon az állástalan ifjuság?

Aztán hol lesz másfél év múlva a kormány?

Azt hisszük azonban, hogy ez az utóbbi kérdés a legkevésbé égető.

Ellenben az ifjuság megsegítésére az ismert latin közmondás illik legjobban:

Bis dat, qui cito dat:

Magyarul: Kétszer ad, ki gyorsan ad!

Egyre több gazda megy tönkre a védelességi rendelet hiányossága miatt

A gazdaadós rendelet egyik alapos ismerője közli velünk az alábbiakat.

A rendeletnek nagyon sok hibája, hiányossága van. Ezt már a bankügyesek is jól kitanulmányozták és egyre-másra veszik igénybe azokat az eszközöket, amelyekkel a védett gazdákat meg lehet bénítani. A vége természetesen az, hogy a gazda előbb-utóbb feladja a reménytelen harcot és eggyel szaporodik a földönfutók száma.

Legtöbbször ott kezdődik a baj, hogy a védett gazda valamilyen komoly ok miatt nem fizeti be pontosan a törlesztési részleteket, illetve kamatokat, amelyek azután folyton szaporodnak. Hiába hivatkozik az előző évek elemi csapásaira, nincs mentség: a líró-ság kimondja a védelesség elvesztését.

Az is gyakori eset, hogy a védett birtokost beperli a telekkönyvileg nem biztosított hitelező. Miután a gazda legtöbb esetben nem tudja, hogy földjét nem lehet elárverezni, ha az előírt kamatokat pontosan megfizette, szívesen elfogadja az ellenfél ügyvédjének egyezségi ajánlatát, amelyet pedig előreláthatólag nem fog tudni megfizetni. Az egyezség elfogadásával el is veszítette birtokát.

Hajmeresztő esetek fordulnak elő a gyakorlatban. Volt eset rá, hogy a bajbajutott gazda 10.000 pengő hátralékából 8000 pengőt lefizetett, a hiányzó 2000 pengő pedig az ő javára életben volt, mégis elárverezték a birtokát.

A bírót kötik a paragrafusok, ezek pedig rosszak, vagy hiányosak. Ezen az állapotban sürgősen segíteni kell, mert egyre több gazda ment miattuk tönkre.

METEOR CSILLÁR

a pesti gyárban

Podmaniczky-u. 27

a lerakatban

Piac ucca 9. szám

A ZONOS ÁRON

A vidéki városok közalkalmazottai betegsegélyző alapot létesítenek

Példa: a székesfővárosi segítő alap — A városi közalkalmazottak szabad orvosválasztást akarnak.

Régi óhaja már a vidéki városok közalkalmazottainak, hogy részükre betegsegélyző alapot létesítsenek. Ugy látszik, hogy ez az óhaj rövidesen teljesedésbe megy, mert a Magyar Városok Országos Szövetsége másfél éves előmunkálat után nemrégiben tárgyalta a tervbevitelt betegellátó alapot.

A pontos statisztikai kimutatás szerint a biztosítandók száma 30.248 személyt (13.955 családot) tesz ki. A biztosítási költségekhez való hozzájárulás a tisztviselők és a nyugdíjasok intézményeinek két százaléka lenne, s ugyanilyen összeggel járulnának hozzá az érde-

kelt városok is, ami végösszeben összesen 948.519 pengő évi bevételt jelentene.

Ebből az összegből a következő kiadásokat irányozta elő a tervzet:

1. Orvosi gyógykezelés a szabad orvosválasztás alapján.
2. Szakorvosi segély.
3. Kórházi ápolás,
4. Tüdőbeteg-gyógyintézeti kezelés.
5. Műtéti segély.
6. Gyógyszersegély, a gyógyszer árának 50% a. (A Fővárosi

Segítőalap 80% ot ad, az OTBA semmit, kivéve az insulint.)

7. Fizikális és vizgyógyintézeti kezelések,

8. Betegszállítás.

9. Fogászati segély. (Az OTBA nem ad, a Fővárosi Segítőalap a költségek részbeni megtérítése mellett igen.)

10. Gyógyüdülés. (Az OTBA nem ad, a FS igen.)

11. Gyermekágyi segély. (Átlagban 70 pengő.)

12. Temetési segély. (Átlagban 98.56 pengő, családtagoknál átlagban 70 pengő.)

A városi közalkalmazottaknak legfőbb kifogása a tervzet ellen, hogy a szabad orvosválasztás keresztülvitelénél a rendőrségi (ORBA) és a csendőrségi (OCSBA) betegsegélyző alap szervezetét vette mintának, ahol miniszteri hatálommal orvosi zártszámot hasítanak ki a jelentkezett orvosok tömegéből. A szabad orvosválasztást úgy kell keresztülvinni, mint azt a Fővárosi Segítőalap tette, ahol semmiféle korlátozás nem gátolja a beteg közalkalmazottat orvosának szabad megválasztásában.

A városi közalkalmazottak alig várják, hogy végre megalakuljon a régóta tervezett segélyalap, — amely részükre a mai nehéz gazdasági viszonyok között megnyugvást fog jelenteni, hogy esetleges megbetegedésük nem fog rájuk elviselhetetlen terheket róni s nem kell nekik betegségi és temetési segélyekért kérni, hanem a törvény és jog szerint járnak nekik és családtagjaiknak.

Tenyészállatbeszerzési hitel a mezőgazdasági kiállításán

A március 17—22-én tartandó idei országos mezőgazdasági kiállítás alkalmára a földművelésügyi miniszter kamatmentes, ugynevezett jutalékos tenyészállatbeszerzési hitelt engedélyezett hitelképes tenyésztők számára.

— Koszorus Mesterverseny lesz az idén. Az Országos Ipari egyesület ez év szeptember hó első felében rendezi immár ötödikben az aranyszoros mester-versenyt az Országos Kézművesipari Kiállítás keretében. — A koszorus mesterverseny a magyar kézművesiparosság nagy olimpiája, melyre már most nagy gonddal készítenek remek darabjaikat a koszorus mester címre pályázó kiváló magyar iparosok. Ennek elősegítése érdekében a magyar kézműiparosság bizik abban, hogy a nagyközönség a remek darabok elkészítésére a pályázóknak rendelkezést ad fel s így a rendelő is kiállítási mintadarab birtokába jut.

— A hortobágyi magyar bikavásár. A Debrecen—Hortobágyi Magyar Tenyészbikatelep Közös Legelőt Haszonbérlet Társulat szokatlan évi bikavásárát február hó 18-án, csütörtökön rendezti a Kis-Álomzug pusztai bikatelepén. A Nagyhortobágy pusztai tőzomszéd-ságában levő bikatelepen 56 darab hortobágyi törzse- és cifraulyai származású fajtisza, magyar, három éves tenyészbika kerül eladásra. A bikavásár ügyében felvilágosítást nyújt a Debreceni Gazdasági Egyesület titkári hivatala.

Miért kell a büdszentmihályi Takaros-tanya nevét Aurél-tanyára változtatni?

Hogyan lehetne halhatatlanná tenni dr Dessewffy Aurél gróf emlékét?

Dr. gróf Semsey Lászlóné büdszentmihályi földbirtokos azzal a kéréssel fordult Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottságához, hogy a Büdszentmihály határában levő és az ő tulajdonát képező Takaros-tanya nevét édesatyja néhai Dessewffy Aurél gróf iránt való kegyeletből változtassák át Aurél-tanyára. A kérelmet a vármegye kisgyűlése helybenhagyta.

Igy első pillanásra igen egyszerűnek látszik a dolog. Miért ne adjanak helyet a szülő iránt való gyermeki kegyelet ilyen szép megnyilvánulásának. Igazán se nem szoroz, se nem oszt végeredményben, hogy egy eldugott kis tanyát Takaros-tanyának hívják-e, vagy pedig Aurél tanyának.

Ha azonban közelebbről vizsgáljuk meg a kérdést, akkor több szempontból kell aggályainkat kifejeznünk a névváltoztatás miatt.

Az első az, hogy a tanyát nyolc év óta, tehát alapítástól kezdve hívják Takaros-tanyának, jó magyar elnevezése van, beleidegződött a környék lakóinak az agyába, szívébe, hogy ez a tanya: Takaros-tanya. Mint ahogyan Nyíregyházát sem lehetne csak úgy márról-holnapra teszem fel Kirschbaumháza átváltoztatni. Nehezen szoknánk meg. Az Aurél név nem magyar név, a magyar ember ki sem tudja mondani, mint ahogyan a német, vagy francia sem tudná kimondani a Nyíregyháza nevet, még ha kerékbekötnék akkor sem.

Példa erre az ugyancsak Büdszentmihály határában levő és ugyancsak a dr. gróf Semsey Lászlóné tulajdonát képező Laura-háza, amelyet a nép Lóriháznak hív, vagy a Paulaliget, amelyet Pólliligetnek hívnak. Sőt jellemző, hogy a katonai térképekn is Lóriháza és Pólliliget néven szerepelnek, ami azt bizonyítja, hogy a hadvezetőség — igen bölcsen — arra helyezi a fősúlyt, hogy valamely helység a valóságban milyen néven él a közutadatban.

A második szempont az előbbiből folyik. A Takaros tanya minden térképen, a katonai térképeken is ilyen néven szerepel. Képzelmünk el, milyen kavargóság származna abból, ha átváltoztatnák a nevét Aurél-tanyára. Minden térképet újra kellene nyomtatni. Viszont ha a járőr a megváltoztatott térkép után az Aurél-tanyát keresné, a nép nem tudna neki felvilágosítást adni, mert ilyen tanyát nem ismer, csak Takaros-tanyát.

Egyszóval ez az egyszerű és mi azt hisszük, ahová az ilyen fontos névváltoztatást hivatalból fel kell terjeszteni (tulajdonképpen egyenesen ott kellett volna kérni), nem is fogja jóváhagyni a kisgyűlési határozatot.

Ellenben engedje meg a Méltóságos Grófnő, hogy tiszteltelje-

sen ajánljunk valamit a nagybecsű figyelmébe, annál is inkább, mert Dessewffy Aurél gróftól mi is ismertük és nagyrabecsültük: itt van ez a telepítési akció, vagy hogy hívják, — tele van vele az egész ország, kezdje meg ezt az akciót azzal, hogy alapítson egy községet Aurélfalva néven, s telepítsen oda derék szabolcsi földműveseket.

Ennél szebb emléket nem is állíthatna néhai édesatyjának, Dessewffy Aurél grófnak.

A Takaros-tanyát pedig hagyja meg annak, ami: egyszerű, parasztnévű Takaros tanyának.

Szabolcs vezet az analfabétizmusban

Hel késik a NEP nagy nemzetnevelő programja?

Nem volt ujság előttünk, hogy Szabolcs vármegye vezet az analfabétizmusban. A statisztikai évkönyvek bizonyítják, hogy ezt a kétes értékű rekordot már évtizedek óta a kezünkben tartjuk. Hogy mi ennek az oka, arról köteteket lehetne írni, de erre sem időnk, sem kedvünk nincsen. Elég, ha a száraz, szomorú tényre hivatkozunk, amelyet Szabolcs vármegye tanfelügyelője is megerősített a közgazdasági bizottság ülésén.

A magyar faj vadcsemetéinek — jelenti a tanfelügyelő — télvíz idején 3—4 kilométer távolságról kell bejárniuk az iskolába, de sokszor három gyermek jár felváltva az egyetlen pár csizmában. Megesik, hogy hetven növendék közül csak 8—10 jelenik meg az előadásokon a nagy távolság és dermesztő hideg miatt. Hogy azután ez mit jelent a tanulás szempontjából, azt minden analfabéta ember tudja.

Azt kérjük ezek után, hogy hol késik az éji homályban a NEP beígért nagy nemzetnevelő programja? A 95 pont, meg a sofort tempó? Hol van a sok beszédnek és handabandának az eredménye? — Már lehetett volna elég idejük az analfabétizmus rossz statisztikájának a megjavítására. — Hiszen az élharcosok már szakállt eresztettek és nyugdíjba vonultak!

Szabolcs vármegye távol esik a központtól, ide a reformoknak és programoknak csak a szele ér. Ez egy kis királyság, ahová nem lát a központi ellenőrzés vizsgáló szeme. Itt nyugodtan működhetik az analfabétizmus pincébezárt gombatenyészete a távoli községekben és uradalmakban.

Az élharcosok pedig nem igen értek rá ilyen csekélységekkel törődni. A husosfazék gondjai annyira elfoglalták őket. Meg a szervezés. — Vertikális és horizontális irányban. Meg a propaganda. A látászervi és hallászervi propaganda. A társadalom teljes beszer-

Házak, földek, szőlők, telkek és villák eladási-vételi megbízást és haszonbérletek kiadását vállalom.

Csillag Nándor ny. banktisztviselő

M. kir. Földművelésügyi Minisztérium által engedélyezett

ingatlan adás-vételi irodája.

Nyíregyháza, Nyírvizpalota. Széchenyi-ut. Tel. 601

zése NEP-alapon, a csecsemőktől a tolokocsig.

Persze, ez majd rosszul fog esni nekik, hogy így megirtuk. — Pedig valaki felelős ezért az analfabéta arányszámért s ezért az égbekiáltó

nyomorért! Ki lenne más, mint a mindenható NEP?

Vagy talán az ellenzék?

Kisül, hogy még ezt is ránk fogják!

A Nyíregyházi Háztulajdonosok Egyesülete a legnépesebb helyi testület, amelynek beleszólási joga van a város ügyeibe

A Nyíregyházi Háztulajdonosok Egyesületének legutóbbi választmányi ülésén kitört az e.nök-válság, azonban a kölcsönös kimagyarazkodás után elsimult, s az elnök megmaradt a helyén.

A személyi ellentétek tehát kiegyenlítődtek, megmaradtak azonban a tárgyiak, amelyeknek kiküszöbölése végett most már remélhetőleg harmonikus egységben fog küzdeni teljes erejéből az elnök és választmány élén az egész egyesület, amelynek jelenleg 1500 háztulajdonos tagja van, tehát nemcsak vagyoni szempontból, hanem számszerűleg is a legtekintélyesebb testülete a városnak, sőt a vármegyének.

Ilyen hatalmas testületnek föltétlen joga van beleszólni a város ügyeibe, épen ezért minden fontos kérdés előtt kormányzatpolitikai postulatuma a meghallgatása. Ha

pedig az egyesületnek ez az óhaja süket fülekre találna, akkor meg kell alakítani a városi képviselő-testületben a háztulajdonosok tagok blokkját, amelybe be kell lépnie minden háztulajdonos képviselő-testületi tagnak, mert ha ezt nem tenné, akkor le kell vonnia a Háztulajdonosok Egyesületével szemben magatartásának konzekvenciáit.

De azt hisszük, erre nem fog sor kerülni, mert minden háztulajdonosnak saját érdeke, hogy megmaradjon egyesületében és ne kacérkodjon a hatalommal. Mert a személyi okok mulandók lehetnek, nagyobb a valószínűség arra, hogy gyakran megváltoznak, de a tárgyi okok, jelesül a háztulajdonosok eminens érdekei, minden időben fennállnak és azoknak a szolgálatára a háztulajdonosi mivolt lényegéből önként következik.

Nyíregyháza városnak nincs pénze a kutak és járdák rendbehozatalára és sötét uccák világítására mégis 45.00 pengőért köveztet a vámon túl

Előrebocsátjuk, hogy ez nem minden áron való ellenzékieskedés, kákn is csomókeresés, mint azt bizonyos helyen szeretnék feltüntetni. Nem. Ez a város adófizető polgárságának általános és egyhangú nézete.

Épen elég javítani való van a városban belül, nem kell nekünk okvetlenül a sorompón túlra mennünk, ha el akarjuk a pénzünket költeni.

Kevés a kutunk, ami van, az is rossz, minduntalan felmondja a szolgálatot, tehát alapos javításra szorul.

Általános a panasz, hogy egyes városrészek világítatlanok, a köveztet, a járda rossz, nincs pénz a javításra, világításra.

Hát ha ilyen szegények vagyunk, akkor mi szükség van arra, hogy a városban túl köveztessünk 45.000 pengőért?

Ha állami érdek ez a köveztés, akkor fizesse az állam, épen elég adót hajtott be a vércseppeket izza-

dó polgárságtól és épen elég milliót tezaurált a Nemzeti Bank pénztárában, ahol girószámlája havonta 210 milliót tesz ki a normális 120—130 millió helyett. Ne vonja ki az állam a nemzet gazdasági vérkeringéséből ezeket a milliókat, hanem bocsássa vissza a forgalomba. Köveztessen és ne velünk fizettesse azokat a költségeket, amelyeket neki kellene viselnie. Nekünk van elég fizetni-valónk!

Csak ezt akartuk mondani.

TISZÁNTUL

szerkesztősége és kiadóhivatala: DEBRECEN, PIAC UCCA 77. SZÁM NYÍREGYHÁZA, BOCSKAY UCCA 19. SZ. Előfizetési ár: Egy évre 6.— pengő. Felelős kiadó: HEGYMEGI KISS PÁL Főszerkesztő: TAHY ENDRE dr Főszerkesztő helyettes: Dr. BIRO JÓZSEF Felelős szerkesztő: CSABA ISTVÁN Főmunkatársak: Dr. GÖRGY MÁRTON, dr Hegyemegi Kiss Pál, Vásáry József Szerkesztő: Mészner János DEUTSCH KÖNYVNYOMDA NYOMASA